

ابعاد
روان‌شناختی
زلزله

رفعت محمودی تبار

سرشناسه	محمودی‌تبار، رفعت ۱۳۶۶-
عنوان و نام پدیدآور	ابعاد روان‌شناختی زلزله (نگاهی علمی/قرآنی) / رفعت محمودی‌تبار.
مشخصات نشر	تهران: توکلی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۲۸ ص.
شابک	978-964-5821-41-6
سبب فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	زلزله -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	Earthquakes -- Qur'anic teaching
موضوع	زلزله -- جنبه‌های قرآنی -- اسلام
موضوع	Earthquakes- -Religious aspects -- Islam
ردیبندي كنگره	BP۱۰۴/ز۷۷م۳ ۱۳۹۶
ردیبندي ديويي	۲۹۷/۱۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۰۸۲۳۳۹

شناسنامه‌ی کتاب

- ❖ نام کتاب: ابعاد روان‌شناختی زلزله (نگاه علمی/قرآنی)
- ❖ نویسنده: رفعت محمودی‌تبار
- ❖ ناشر: انتشارات توکلی
- ❖ نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹
- ❖ لیتوگرافی و چاپ: نقره‌آبی
- ❖ تیراژ: ۱۰۰۰
- ❖ شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۸۲۱-۴۱-۶ ISBN : 978-964-5821-41-6
- ❖ تهران: خیابان انقلاب- روبروی دانشگاه تهران- مجتمع فروزنده- شماه ۲۲۵
- ❖ تلفن: ۶۶۹۵۶۹۲۶-۰۲۱ فکس: ۶۶۹۵۷۰۸۹-۰۲۱

E-mail : tavakolipublications@yahoo.com

فهرست

مقدمه	۱۷
-------	----

فصل اول زلزله علمی

کلیات	۲۳
ریشه واژه زلزله	۲۴
زلزله چیست؟	۲۴
چرا زلزله بوجود می آید؟	۲۵
رابطه گسل با زلزله	۲۶
نحوه آزاد شدن انرژی زلزله	۲۶
پیش لرزه	۲۶
لرزش اصلی	۲۷
پس لرزه	۲۷
دسته لرزه	۲۷
ریز لرزه	۲۷

- ۲۷ لرزه‌شناسی
- ۲۸ زلزله‌های آرام
- ۲۸ انواع زلزله‌های آرام
- ۲۹ ساعت تخریب در زلزله‌های عمیق و سطحی
- ۳۰ رتبه‌بندی لایه‌های زمین با زلزله
- ۳۳ زلزله در حوضه‌های اطاق می افتد؟
- ۳۳ پیش‌بینی زلزله
- ۳۳ ارتباط امواج با زلزله
- ۳۴ نظریه بازگشت کشش
- ۳۴ مشخصات زلزله
- ۳۵ اثر جذر و مد در وقوع زلزله
- ۳۶ توزیع فراوانی زمین لرزه‌ها در طول ماه
- ۳۶ فراوانی زمین لرزه‌ها در طی فصول
- ۳۷ فراوانی ساعت وقوع زمین‌لرزه‌ها
- ۳۷ زمان وقوع زلزله‌ها و زمان حداکثر جاذبه ماه و خورشید
- ۳۷ نتیجه‌گیری
- ۳۸ زلزله از گله
- ۳۹ ۱- چه چیزی باعث وقوع زلزله می‌شود؟
- ۴۰ ۲- مقیاس ریشتر دیگر تنها معیار اندازه‌گیری در شهر نیست
- ۴۱ ۳- ما واقعا نمی‌توانیم همه زلزله‌ها را به خوبی پیش‌بینی کنیم

- ۴- متاسفیم، حیوانات خانگی‌تان هم نمی‌توانند زلزله را پیش‌بینی کنند. ۴۳
- ۵- برخی زلزله‌ها حاصل فعالیت‌های انسان هستند. ۴۴
- ۶- تغییر وضعیت آب و هوا می‌تواند اثر کوچکی بر زلزله داشته باشد. ۴۴
- ۷- ما در کاهش خطرات زلزله و نجات جان انسان‌ها به عملکرد خوبی دست پیدا کردیم. ۴۵
- ۸- زلزله واقعا بزرگ روزی در آمریکا رخ خواهد داد. ۴۶
- نقشه رسم ریمیر شناسی خطر زلزله طبیعی و القایی آمریکا در سال ۲۰۱۷. ۴۷
- ۹- آیا زلزله قابل پیش‌بینی است؟ ۴۷
- ۱۰- توصیه‌های ایمنی قبل زلزله در منزل ۴۹
- ۱۱- برآوردهای ایمنی ۴۹
- ۱۲- توصیه‌های لازم هنگام وقوع زلزله ۵۰

فصل دوم

زلزله‌فرآنی

- ۱- روان‌شناختی حوادث ۵۵
- ۲- زلزله آزمایش یا انتقام یا تلنگر ۶۳
- ۳- زلزله آزمایش بندگان ۶۴
- ۴- زلزله انتقام از بندگان ۶۴
- ۵- زلزله تلنگر الهی ۶۵
- ۶- حجت قرآنی ۶۶
- ۷- تفاوت دید ۶۶

۶۸	سنت الہی
۶۹	پند الہی
۷۱	یک سؤال
۷۲	یک جواب
۷۳	مدی
۷۳	یک واقعیت
۷۴	یک فرصت
۷۵	انتخاب
۷۶	کفارہ
۷۷	شایعہ
۷۸	اعتراف
۷۸	اجل
۷۸	الف) اجل مسمی
۷۹	ب) اجل مکتسبہ
۸۰	زمین آرام
۸۱	ذکر
۸۱	امر و نہی
۸۲	تفکر
۸۳	شکرگزاری
۸۳	توبہ

- توکل ۸۴
- تقوی ۸۴
- انفاق ۸۴
- پندگیری ۸۵
- استغفار ۸۶
- فحش ۸۶
- موقعیت متشابه ۸۷
- افسردگی ۸۸
- یک جواب دیگر ۸۹
- قول ثابت ۸۹
- مأموران خداوند ۹۰
- غضب خداوند ۹۰
- دعای قرآنی ۹۱
- در پایان ۹۱

فصل سوم زلزله علمی/قرآنی

- تزو لا (زلزله) ۹۵
- زمین مستعد ۹۷
- بحران روان‌شناختی ۹۹
- تفکر خلاف واقع ۱۰۰

- تفکر منطبق بر واقع ۱۰۲
- عناد انسان ۱۰۳
- مالها ۱۰۵
- مخ های زمین ۱۰۶
- مخ ۱۰۸
- زلزله شهر مالدیو در شیلی ۱۰۸
- زلزله بخاری پنهان ویلیامز سوید در آلاسکا ۱۰۹
- زلزله سوماترا اندونزی ۱۰۹
- زلزله نزدیک سواحل شیلی جزیره در ژاپن ۱۰۹
- زلزله شهر کام چانکا در روسیه ۱۱۰
- زلزله شهر مائول شیلی ۱۱۰
- زلزله شهر اکوادور در کلمبیا ۱۱۰
- زلزله جزیره رت آیلند آلاسکا ۱۱۱
- زلزله شهر سوماترا اندونزی ۱۱۱
- زلزله کاسداکیای اقیانوس آرام ۱۱۱
- زلزله نانتو در تایوان ۱۱۱
- زلزله کریس چرچ در نیوزلند ۱۱۲
- زلزله کانتربری در نیوزیلند ۱۱۲
- زلزله کوبه (هانشین) در ژاپن ۱۱۲
- زلزله نورث ریج کالیفرنیا، آمریکا ۱۱۲

- ۱۱۳..... زلزله چواتسو در ژاپن
- ۱۱۳..... زلزله نیوکاسل در استرالیا
- ۱۱۳..... زلزله مرگبار رودبار
- ۱۱۴..... زمین لرزه بم
- ۱۱۴..... آخرا مان
- ۱۱۵..... قساها
- ۱۱۶..... حقیقت تطاتی
- ۱۱۶..... اختلال شناخت
- ۱۱۷..... نقطه آغاز و تنظیم کرد
- ۱۱۸..... زلزله قیامت
- ۱۲۱..... یک استدلال
- ۱۲۴..... حرکت زمین
- ۱۲۵..... زلزله خطرناک نیست، ما آن را خطر ساز می کنیم
- ۱۲۷..... منابع

مقدمه

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الْأَلْبَا وَالْآلَاءُ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ

و برخی از سردها که خدا را یک سویه می‌پرستند، پس اگر خیری به آنان برسد به آن آرامش یابند و اگر بلایی به آنان برسد از پرستش خدا عقب‌گرد می‌کنند [او به بی‌دینی بر می‌گردد] می‌گیرند، آنان دنیا و آخرت را از دست داده‌اند، و این است همان زیان آشکار (۱۱)

بین ساعت نه و نیم تا ساعت ده، شب به شب بود که بعد از خواندن نماز عشا می‌خواستم برای بیدار شدن در یک سوم آخر شب جهت استقبال خداوند که در آن موقع به آسمان دنیا شرف نزول می‌یابند، بخواهم که شاید قلم عفو بر گناهانم بکشد و یا شاید مشکلی در زندگی‌ام و یا مشکلی در جامعه اسلامی حل شود؛ در این فکر بودم که ناگهان تمام خانه شروع به تکان خوردن کرد، همچنین چیزی را تو خیالم نمی‌توانستم تصور کنم. نمی‌دانم چرا چکار کنم، خانه داشت تلاشی می‌شد بی‌اختیار جمله لاحول و لا قوة الا بالله را می‌گویم می‌آمد؛ بعد از ۱۰ تا ۱۵ ثانیه زلزله متوقف شد، حوادث مهیبی بود اما بین ۱۰ تا ۱۵ ثانیه ترسیده باشم از خودم متنفر شدم، احساس گناه می‌کردم اما یاد گرفته بودم زود

قضایات نکنم مخصوصاً در مورد کارهای خداوندی. نزدیک بود ساختمان اعتقاداتم همراه سقف روری سرم فرو بریزد.

لباسم را پوشیدم و بیرون رفتم، برق قطع شده بود و همه مردم بیرون ریخته بودند، کودکان گریه می‌کردند مردها و زن‌ها استغاثه می‌کردند. آنتن‌دهی تلفن همراه مختل شده بود. من که شوکه شده بودم خواستم مردم را آرام کنم اما کسی گرس نمی‌داد. آن شب بیرون از شهر در یک خلأ فکری کناره جاده صبح را انتظار می‌کشیدیم؛ بعد از نزدیک شدن اذان صبح به مسجد جامع رفتم و نماز صبح را بدون این‌که به جری فکر کنم خواندم، هوا داشت روشن می‌شد، صبحی متفاوت با دیگر روزه‌ها، خلأ وصل شده بود. اینترنت موبایل را روشن کردم خبرها را که دیدم فهمیدم که یک روزه ۷،۳ ریشتری در نزدیکی مرز در خاک ایران اتفاق افتاده است. پیگیر اخبار حوادث بودم که چشمم به این آیه مبارکه افتاد:

إِنَّ اللَّهَ يُعْصِلُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أُنْسِكُهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ خَلِيفًا غَفُورًا

یقیناً خدا آسمان‌ها و زمین را از اینکه از جای خود منحرف شوند [و فرو ریزند] نگه می‌دارد. و اگر منحرف شوند هیچ‌کس بعد از او نمی‌تواند نگاهشان دارد؛ مسلماً خدا همواره بردبار و بسیار آمرزنده است. (۴۱)

با دیدن این آیه، بی‌اختیار بغضم ترکید و اشکم جاری شد، آیه‌ای که عمری با آن در بزرگی و عظمت خداوند اندیشه می‌کردم؛ احساس کردم سبک شده‌ام؛ روزه‌های از نور در انتهای دلم دمیدن می‌گرفت، در تمام این مدت فراشناختم همه چیز را رصد می‌کرد اما دستاویزی نداشت تا زمانی که تداعی‌های اعتقادی مرتبط با این آیه مبارکه فضای فکرم را فراگرفت؛ مثل کسی که بیهوش شده و دوباره به هوش می‌آید، بیدار شدم و تفکرات مثبتی در ذهنم پیدا شد که نوشتن این کتاب یکی از آنها است.

یکی دیگر از دلایل نوشتن این کتاب به قول روان‌شناسان به قلم آوردن و

تخلیه هیجان‌های ناخوشایند به وجود آمده است. اصلاً بعضی از روانشناس‌ها به این نوشتن می‌گویند «تخلیه هیجانی نوشتاری». که اگر خالی نشود ما را یکدفعه مثل دیگ منفجر می‌کند. اگر این هیجان‌ها وقتی که ذره ذره هستند، نوشته شوند، هیچ وقت دیگ روان ما منفجر نمی‌شود.

دلیل دیگر برای نوشتن این کتاب تداعی‌ها و تفسیرهای بود که از آیات قرآن کریم در ذهنم شکل گرفت که در غیر دیدن و حس کردن، فهمیدن منظور و تأویل آن‌ها مشکل می‌نمود.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ

ای مردم! از پروا بگیرید، بی‌تردید زلزله قیامت، واقعه‌ای بزرگ است. (۱)
يَوْمَ تَرَوْنَا مَلَكًا كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَارَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ

روزی که آن را ببینید، مشاهده خواهید کرد که [هر مادر شیر دهنده‌ای از کودکی که شیرش می‌دهد، بی‌خوابی شود، و هر ماده بارداری بار خود را سقط می‌کند، و مردم را مست می‌بینی در حالی که مست نیستند، بلکه عذاب خدا بسیار سخت است. (۲)

آیاتی از این دست، قبل از این حادثه به عنوان انتزاعی درک می‌شد اما حالا نه به آن صورت که آیه گفته اما می‌توان مفهوم برایش با حدودی تجسم کرد. دسته‌ای دیگر از آیات نیز که از متون علمی مربوط به زلزله، تفسیرش روشن می‌شود که ان شاء الله در متن کتاب خواهد آمد.

امیدوارم با این کتاب بتوانم به کسانی که در جریان این زلزله دچار پیامدهای روان‌شناختی شده است، کسانی که در معرض پیامدهای روان‌شناختی هستند و یا کسی از بستگانش را از دست داده است، کمک کنم و نه تنها او را در زمان حال بلکه در آینده نیز از پس‌لرزه‌های روان‌شناختی محفوظ بدارم و پادزهری باشد که دیگران را در برابر حوادث ناگوار آینده که هرچه سال

می‌گذرد بر قدرت زمین‌لرزه افزوده می‌شود، واکسیناسیون کنم. تدبیر در این کتاب بر استقامت روحی انسان می‌افزاید.

در این کتاب منظور ما بیشتر مفاهیم قرآنی است که کلیت موضوع را بحث می‌کند و مطالبی علمی که می‌آید جهت مقدمه‌چینی است و از اینترنت گرفته شده است. ما در کتابهایمان اعتبار مطالب علمی را از متن قرآن می‌گیریم نه هر نویسنده‌ای. چون ما علم را از هر منبعی باشد حقایقی نسبی می‌دانیم که اگر در آن مورد، اشارات دینی نباشد کنار گذاشته می‌شود؛ چون عمر اینقدر طولانی و کم ارزش نیست که ما در امور نسبی آن را صرف کنیم.

قصه این روز در این کتاب از تصاویر به یادماندنی از زلزله کرمانشاه استفاده شده است. به علت این که از نظر روان‌شناختی برای مردم این دیار تداعی غم و ناراحتی می‌دند، از آن صرف نظر شد. امیدوارم که این پیام‌های قرآنی-روان‌شناختی بر استحکام اعتادات مردم عزیزمان بیفزاید.

خوانندگان گرامی مسئله در جهان بینی اسلامی مشروحا در کتاب روان‌شناسی قرآنی بحث شده است و آن را ریشه‌ای شرح داده‌ام؛ لذا شما می‌توانید جهت درک هر چه بیشتر فلسفه مشکلات و معضلات به این کتاب مراجعه کنید. در این کتاب نیز دانش محضر قرآنی، علمی و روان‌شناختی به دست می‌آید که می‌توان از آن‌ها برداشت‌های مفیدی کرد.

در پایان مغفرت خود را از درگاه احدیت از بابت قصرات صورت گرفته در این کتاب و این که به خود اجازه دادم که در محدوده کلام اسمانی شما به نظر کنم مسئلت می‌دارم؛ همچنین کمال پوزش و ادب دارم خدمت دانشجوین و دانشمندان حیطه‌های مورد بحث در مورد کاستی‌هایی که ناگزیر در کلام بشر وجود دارد.

از این رو به خاطر اشتباهاتی که محتملا در این کتاب پیش خواهد آمد از خواهران و برادران مسلمانم طلب عفو و بخشش دارم و پیشنهادات و راهنمایی‌های ارزنده شما را ارج می‌نهم.

رفعت محمودی تبار ۱۳۹۶، ۸، ۲۸